

Why do teacher' candidates cheat?

Aykut Emre Bozdoğan*

Çağrı Öztürk**

ABSTRACT. In this research, the reason why the teacher candidates studying in different departments have been investigated in different variable dimensions. 194 teacher candidates studying at the last (senior) classes in different departments have joined this study which has been taken place in 2006-2007 Educational year at the Teachers' Training college of Ahi Evran University. With the purpose of collecting the data-research used Hatching Method; a questionnaire-form developed by the researchers has been used for. To analyze the data-research, the SPSS programme has also been utilized. Data-research have been analyzed using the statistical techniques necessary. At the end of the research; during the university education duration: not preferring the exams based on comments so much; but testing the knowledge with a few ways in short times – leads students to memorizing. Moreover, every students who have chance to cheat appeal to cheat.

Thus, it has been perceived by the students that only the exam mark is important to pass the lesson and it has also been determined that the necessity of getting high marks is come out. So, the students who feel fear of lesson-failure has been determined to cheat various spiritual reasons (not remembering due to excitement, not studying enough for exams, not being disgraceful to people around him/her and his/her family due to failing in the class, not feeling self-confidence, disliking lesson and its teacher etc...)

Key Words: To cheat, teacher candidates, teachers' training college

SUMMARY

Purpose and significance: The aim of the research is to determine why the students studying at the last (4th) classes of different curriculums cheat and to expose the conditions of cheating.

Methods: Description method used on this research has been applied in 2006-2007 Educational year at the Teachers' Training College of Ahi Evran University. 103 male and 91 female -totally 194 students at the last classes training in different departments have participated in this research. A questionnaire-form developed by the research to collect the data has been used in the research. Components which make students cheat and also which lessons they cheat or what types of questions (exams) they cheat more have all been exposed by this questionnaire. This questionnaire has been carried out to the students at the end of the final examinations of 4th (senior) class. In this research; the SPSS programme has been used for statistical solutions of data collected and also for the questionnaire-form which has been directed to the inferior problems' answers.

Results: It has been seen that %72.2 of the students participated in this research have cheated at least one time during the training at university for 4(four) years. Students have been investigated which classes they have been training cheat and it has been determined that students at 2nd and 3rd classes (%40.7) cheat more than in other classes. It has been seen that students cheat the most in the Multiple choice exams (N=125) but the least in Practice exams (N= 21). It has been determine that students studying in different curriculum often cheat in their own field lessons if the lessons have been investigated according to the dispersal of the fields. The relation between the lessons students cheat more and curriculum they study has been investigated by (ki square) λ^2 method. It hasn't been seen an important relation between curriculums they study and the lessons they cheat [$\lambda^2(9)= 4.049, p> .05$]. during the university education duration: not preferring the exams based on comments so much: but testing the knowledge with a few in short times – leads students to memorizing. Moreover, every students who have chance to cheat appeal to cheat. Thus, it has also been determined that the necessity of getting high marks is come out. So, the students who feel fear of lesson failure have been determined to cheat various spiritual reasons (not remembering due to excitement, not studying enough for exam, not being disgraceful to people around him/her and his/her family due to failing in the class, not feeling self-confidence, disliking lesson and its teacher etc...) Moreover, it has been determined that some student find cheating adventurous and exciting and they are addicted to this.

Discussion: It can be concluded that although it is hard to apply in all lessons cheating would decrease if practice exams in which students are active are probably applied to the students. In addition to, considering the process, making students prepare portfolio files according to the contents of the lessons; making them do projects which they're active and adding all these to evaluate can be efficient to decrease the students' anxiety. Even in the lessons where practice exams are impossible, instead of asking questions such as information an comprehension in cognitive level; asking questions in the level of analysis, synthesis and evaluation can make a big amount of decrease in cheating rate.

* Asst. Prof. Dr., Giresun University. Educational Faculty aykudemre@gazi.edu.tr

** Research Assistant, Ahi Evran University. Educational Faculty cagri@gazi.edu.tr

Öğretmen adayları neden kopya çeker?

Aykut Emre Bozdoğan*

Çağrı Öztürk**

ÖZ. Bu araştırmada, farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri farklı değişkenler boyutunda incelenmiştir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde gerçekleştirilen çalışmaya farklı bölümlerin 4. sınıfında öğrenim gören toplam 194 öğretmen adayı katılmıştır. Tarama yönteminin kullanıldığı araştırmanın verilerinin toplaması amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS programından yararlanılmış ve gerekli istatistiksel teknikler kullanılarak, araştırmanın verileri analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda üniversite sürecinde yoruma dayalı soruların çok fazla tercih edilmemesi ve bilginin birkaç sınavla kısa zamanda sınanmasının öğrencileri ezberle ve fırsatını bulan herkesin kopya çekmesine neden olduğu görülmüştür. Bu durumun öğrenciler tarafından dersten geçmek için sadece sınav notunun önemli olduğu şeklinde algılandığı ve daha yüksek not alma gerekliliği ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu nedenle dersten kalma korkusu duyan öğrencilerin çeşitli içsel nedenlerden (heyecandan unuttuklarını hatırlama, sınavlara yeteri kadar hazırlık yapmama, okulu uzatıp ailesine ve çevreye rezil olmama, kendine güvenmeme, dersi ya da dersin hocasını sevmeme vs.) dolayı kopya çektikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kopya çekmek, Öğretmen adayları, Eğitim Fakültesi.

GİRİŞ

İngilizcesi “to cheat” yani “hile yapmak” olan kopya çekme; sınavda veya diğer akademik görevlerde, kullanımına izin verilmeyen kaynakları kullanma veya ödevi başkalarına yaptırma olarak tanımlanabilir (Tan; 2006).

Kopya çekme faaliyetlerine teknolojinin de ilerlemesi ile sıklıkla ve insan zihnini zorlayıcı örneklerle karşılaşmakta. Artık arkadaşına söyledim, sıranın üzerine yazmışım oradan kopya aldım ifadeleri nostaljiye dönüştü. Teknolojinin gelişmesi ve cep telefonlarının hayatımıza akıl almaz bir hızla yayılması ile kopya çekme faaliyetleri de modernleşti. Öyle ki kopya çekme yöntemlerinin paylaşıldığı internet siteleri bile oluşturulmuş durumda. Sadece yazılı sınavlarda değil not kaygısı güdülen ödev, proje çalışmalarında da aşırma, ödevini para karşılığı birine yaptırma, başkasının ödevini kullanma hatta gene internet ödev sitelerine başvurulmaktadır. Artık sıklıkla karşılaşılan kopya çekme alışkanlığı öğrenme ve değerlendirme sürecini olumsuz etkilemektedir. Savunma mekanizmalarından biri de kopya çekmenin öğrenmenin en iyi yolu olduğu savıdır. Oysa kopya çekmek bilgileri öğrenmek yerine geçici hafızaya aktarmaktır.

Kopya kimilerine göre öğrencinin vazgeçilmezi, kimilerine göre başkasının emeğinin sömürülmesi, tek ortak görüş ise sistemin bir parçası olduğu (Bacaksız ve Öztürk; 2006). Gündelik hayatımızı tatsızlaştıran birçok etik sorununun kökenlerinde kopya çekme alışkanlığımız vardır (Şahin; 2000).

* Yrd. Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi aykudemre@gazi.edu.tr

** Araştırma Görevlisi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi cagri@gazi.edu.tr

Resim 1. Öğrenci sıraları altındaki kopya

Resim 2. Tahta bordür üzerindeki kopya

Resim 3. Uç kutusu üzerindeki kopya

Resim 4. Pencere pervazı üzerindeki kopya

Kopya sorununa yönelik ülkemizde çalışmalara fazlaca rastlanmamaktadır (Selçuk;1995, Yeşilyaprak ve Öztürk; 1996, Oksal ve Bilgin; 1999, Tan; 2001, Akdağ ve Güneş; 2002, Semerci; 2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşlerini araştırdığı çalışmasında Semerci (2004), 5. sınıftan 33 6. sınıftan 40 toplam 73 tıp fakültesi öğrencisine uyguladığı tutum ölçeği sonucunda öğrencilerin kopya çekme davranışını sıklıkla kullandıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonucunda göze çarpan bulgulardan biri de bireyin kendini gerçekleştirilmekten çok nota önem vermesidir.

Endüstriyel Sanatlar ve Teknik eğitim fakültesi 1., 2. ve 3. sınıflardan gönüllü 300 öğrenci ile yaptığı çalışmada ise Çetin; araştırmaya katılan öğrencilerin her ders olmasa da bazı derslerin sınavında kopya çektikleri, öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının cinsiyet, devam ettikleri sınıf, bölüm derslerini önemli bulma durumu ve derslere yönelik başarı algılarına göre anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir.

İlahiyat fakültesi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında Kaymakcan (2002), yedi farklı üniversitede eğitim gören 337 ilahiyat öğrencisinin kopya çekmeye karşı yaklaşımlarını ölçmüştür. Öğrencilerin % 65' inin kopya çektiğinin tespit edildiği çalışmanın diğer bir sonucuna göre erkek öğrenciler kız öğrencilere oranla daha fazla kopya çekmektedir.

Sınav kağıtlarında “Eğer haksız kazanç elde etmek istiyorsanız kopya çekmek serbesttir. Ta ki yakalanıncaya kadar?” açıklamasını niçin yazdığının sorulduğu Prof. Dr. İrfan Erdoğan; “Kapitalizmin temel kuralıdır. Yakalanırsan cezalandırılırsın. Yakalanmadıkça hırsızlık meşrudur.” yanıtı vermiştir (Bacaksız ve Öztürk; 2006).

Kopya çekme davranışı yalnız sınavlarla sınırlı değildir. Akademik çevrelerde intihal de bir tür kopya çekme davranışı olarak tanımlanabilir. Üstelik intihal meselesi sadece akademisyenleri ilgilendiren bir sorun değildir. İnternetin ortaya çıkması ve devasa bir kaynak olarak hizmet etmesi

sonucu ödev hazırlayan birçok öğrenci direkt kopyalayıp yapıştırmak suretiyle ödev veya tez hazırlamaktadır. Çok geniş bir kaynak olmasından ötürü öğretmenlerin bu durumu kontrol altına alma olasılığı oldukça zayıftır (Serengil; 2006).

Kopya davranışını etik boyutta halletmeye yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Tan'ın 2002 yılında yaptığı çalışmada (Aktaran Tan; 2006) önerdiği tedbirler genel olarak sınav esnasında kopya davranışını engellemeye yöneliktir. Örneğin: sınav esnasında öğretmenin gazete, dergi v.b. şeyler okumaması, sınavdan önce öğrencilerin sıralarını temizlemelerini istemek gibi.

Eğitim sistemimizi, bilişsel alanın en alt basamağını teşkil eden ve sadece ezberi gerektiren bilgi basamağından kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarına doğru kaydırmanın yolları aranmalıdır (Semerci; 2004). Böylelikle ezbere dayalı sorular sormadan ziyade öğrencinin uygulama yapabileceği, analiz ve sentez oluşturabileceği değerlendirmeler yapılabilir. Bu süratle gerçekleşen soru biçimlerinin değiştirilmesi kopya çekme davranışını azaltıcı önemli bir çözüm olabilir. Fakat esas çözümün etik anlamda gerçekleşecek bir yapılanmadan geçeceği bir gerçektir.

Bu çalışmada farklı programda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri kapsamında aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Üniversite sürecinde öğretmen adayları kopya çekmekte midir?
2. Üniversite sürecinde kopya çeken öğretmen adaylarının en fazla kopya çektikleri sınavlar türleri nelerdir?
3. Üniversite sürecinde kopya çeken öğretmen adayları hangi tür derslerde daha sık kopya çekmektedir?
4. Üniversite sürecinde kopya çeken öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür. Bu tür araştırmalarda asıl amaç incelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamaktır (Çepni, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırma, 2006-2007 öğretim yılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Sınıf Öğretmenliği ABD'nda (N=50), Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD'nda (N=48), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD'nda (N=46) ve Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde (N=50) öğrenim gören ve 103 erkek 91 kız toplam 194 son sınıf öğrencisinden elde edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formları kullanılmıştır. Her Anabilim Dalı için ayrı ayrı hazırlanan anketler ile öğretmen adaylarının hangi derslerde, hangi tip sorularda daha fazla kopya çektiği ve kopya çekmeye iten unsurlar ortaya konmuştur. Hazırlanan anket formları öğrencilere 4. sınıf final sınavları sonunda uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik anket formları ile toplanan verilerin gerekli istatistiksel çözümleri için SPSS (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılmıştır.

Betimsel istatistik yöntemlerinden (f) frekans ve (%) yüzde analizi yapılmış, bağımsız değişkenler arasındaki farklılıkların tespiti için ise Ki-kare analiz metodundan yararlanılmıştır. Sayısal

gelişmelerle ilgili veriler tablolar haline getirilip yorumlanmış, bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı $\alpha = .05$ düzeyinde test edilmiştir.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının üniversitede öğrenim gördükleri süreçteki kopya çekme durumları incelenmiş ve Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Üniversite Sürecinde Kopya Çekme Durumlarına Göre Dağılımları

Kopya Çekme Durumları	f	%
Hiç	54	27.8
1 Kez	25	12.9
Birkaç Kez	79	40.7
Birçok Kez	36	18.6
Toplam	194	100.0

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının 54’ünün (%27.8) üniversite sürecinde hiç kopya çekmediği, 25’inin (12.9) 1 kez kopya çektiği, 79’unun (40.7) birkaç kez kopya çektiği ve 36’sının (%18.6) bir çok kez kopya çektiği görülmektedir. Veriler 140 öğretmen adayının (%72.2) üniversite sürecinde en az 1 kere kopya çektiğini göstermektedir.

Öğretmen Adaylarının kopya çekme durumları öğrenim gördükleri programlara göre incelenmiş ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Kopya Çekme Durumlarının Üniversitede Öğrenim Gördükleri Programlara Göre Dağılımları

Kopya Çekme Durumları	1 Kez	Birkaç Kez	Birçok Kez	Toplam	
	f	f	f	f	%
Sınıf Öğretmenliği ABD	3	24	11	38	27.1
Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD	9	19	5	33	23.6
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD	4	16	11	31	22.2
Türkçe Öğretmenliği Bölümü	9	20	9	38	27.1
Toplam	25	79	36	140	100.0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlar ile kopya çekme durumları arasındaki ilişki ki-kare metoduyla incelenmiş ve öğrencilerin öğrenim gördükleri programlar ile kopya çekme durumları arasında anlamlı düzeyde ilişki görülmemiştir [$\chi^2(6) = 8.234, p > .05$].

Öğretmen adaylarının kopya çekme durumları ile kopya çektikleri sınıflar arasındaki ilişki incelenmiş ve Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Kopya Çekme Durumlarının Üniversitede Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Dağılımları

Kopya Çekme Durumları	1 Kez	Birkaç Kez	Birçok Kez	Toplam	
	f	f	f	f	%
1.sınıf	6	12	4	22	15.7
2. sınıf	8	36	13	57	40.7
3. sınıf	9	30	18	57	40.7
4. sınıf	2	1	1	4	02.9
Toplam	25	79	36	140	100.0

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının 2. ve 3. sınıflarda daha çok kopya çektikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile kopya çekme durumları arasındaki ilişki ki-kare metoduyla incelenmiş ve öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile kopya çekme durumları arasında anlamlı düzeyde ilişki görülmemiştir [$\chi^2(6) = 6.762, p > .05$].

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının en sık kopya çekilen sınav soru türleri ile ilgili görüşleri incelenmiş ve Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. *En Sık Kopya Çekilen Sınav Türlerinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Dağılımları*

Sınav Türleri	f
Çoktan seçmeli tipi sorularla yapılan sınavlar	125
Yazılı (klasik) türü sorularla yapılan sınavlar	82
Boşluk doldurma tipi sorularla yapılan sınavlar	74
Doğru yanlış tipi sorularla yapılan sınavlar	72
Kısa cevap tipi sorularla yapılan sınavlar	69
Eşleştirme tipi sorularla yapılan sınavlar	38
Uygulama tipi sınavlar	21

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının en fazla çoktan seçmeli sorularla yapılan sınavlarda kopya çektiği (N=125), bunu klasik yazılı tipi sorularla yapılan sınavların (N=82), boşluk doldurma tipi sorularla yapılan sınavların (N=74), doğru-yanlış tipi sorularla yapılan sınavların takip ettiği görülmektedir. En az kopya çekilen sınav türünün ise uygulama tipi sınavlar olduğu göze çarpmaktadır (N=21).

Farklı programlarda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin en fazla kopya çektiği dersler ve alanları ile ilgili görüşleri incelenmiş ve Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. *Farklı Programlarda Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Kopya Çektiği Derslerin Alanlara Göre Dağılımları*

Kopya Çekme Durumları	Alan Dersleri		Alan Eğitimi Dersleri		Eğitim Dersleri		Ortak Dersler		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği ABD.	16	11.4	11	7.9	4	2.9	7	5.0	38	27.1
Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD.	14	10.0	6	4.3	3	2.1	10	7.1	33	23.6
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD	16	11.4	7	5.0	2	1.4	6	4.3	31	22.2
Türkçe Öğretmenliği Bölümü	19	13.6	7	5.0	2	1.4	10	7.1	38	27.1
Toplam	65	46.4	31	22.2	11	7.8	33	23.5	140	100.0

Her program için ayrı ayrı hazırlanan ve her programın derslerini içeren anket formlarına verilen cevaplar çerçevesinde Sınıf Öğretmenliği ABD’nda öğrenim gören öğrencilerin 16’sı alan derslerinde, 11’i alan eğitimi derslerinde, 4’ü eğitim derslerinde ve 7’si ortak derslerde daha sık kopya çektiğini belirtmiştir. Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD’nda öğrenim gören öğrencilerin 14’ü alan derslerinde, 10’u ortak derslerde, 6’sı alan eğitim derslerinde ve 3’ü de eğitim derslerinde daha sık kopya çektiğini belirtmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD’nda öğrenim gören öğrencilerin 16’sı alan derslerinde,

7'si alan eğitimi derslerinde, 2'si eğitim derslerinde ve 6'sı ortak derslerde daha sık kopya çektiğini belirtmiştir. Türkçe Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin ise 19'u alan derslerinde, 10'u ortak derslerde, 7'si alan eğitim derslerinde ve 2'si de eğitim derslerinde daha sık kopya çektiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlar ile daha sık kopya çektikleri dersler arasındaki ilişki ki-kare metoduyla incelenmiş ve öğrencilerin öğrenim gördükleri programlar ile kopya çektikleri dersler arasında anlamlı düzeyde ilişki görülmemiştir [$\chi^2(9) = 4.049$, $p > .05$].

Öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri incelenmiş ve Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Kopya Çekme Nedenlerinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Dağılımları

Kopya Çekme Nedenleri		f
Sistemden Kaynaklanan Nedenler	Sistemde not önemli olduğu için	87
	Bilgi değil de, dersten geçmek önemli olduğu için	73
	Ölçme sistemi bizi ezberlettiği için	68
	Fırsatını bulan herkes kopya çektiği için	47
	Yoruma dayalı sorular sorulmadığı için	54
	Konular anlaşılacak kadar zor olduğu için	54
	Bilgi kısa zamanda sırandığı için	46
Öğrenciden Kaynaklanan Nedenler	Dersten kalma korkusu duyduğum için	73
	Sınavda unuttuklarımı hatırlamak için	65
	Heyecandan bildiklerimi unuttuğum için	42
	İlgi alanıma girmediği için	33
	Üşenip derslere yeterince hazırlanmadığım için	32
	Zamanında hazırlanmayıp konuları biriktirdiğim için	31
	En iyi olmak, en yüksek notu almak için	20
Kendime güvenemediğim için	17	
Diğer Nedenler	Dersi sevmediğim için	47
	Okulu uzatıp aileme ve çevreye rezil olmamak için	31
	Dersin hocasını sevmediğim için	25
	Maceralı ve zevkli olduğu için	11
	Alışkanlık olduğu için	10

Tablo 9 incelendiğinde sistemden kaynaklanan sorunlarla ilgili olarak öğretmen adaylarının en fazla "Sistemde not önemli olduğu için" (N=87) ve "Bilgi değil de dersten geçmek önemli olduğu için" (N=73) kopya çektikleri görülmektedir. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlarla ilgili olarak "Dersten kalma korkusu duyduğum için" (N=73) ve "Sınavda unuttuklarımı hatırlamak için" (N=65); diğer nedenlerle ilgili olarak ise "dersi sevmediğim için" (N=47) ve "Okulu uzatıp aileme ve çevreye rezil olmamak için" (N=31) kopya çekildiği görülmektedir. İlginç bulgulardan biri de öğrencilerin "Maceralı ve zevkli olduğu için" (N=11) ve "Alışkanlık olduğu için" (N=10) kopya çektikleri de görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin %72.2'sinin 4 yıllık üniversite yaşantısı sürecinde en az 1 kere kopya çektiği görülmüştür. Öğrencilerin hangi sınıflarda öğrenim görürken kopya çektikleri incelenmiş ve öğrencilerin daha çok 2. sınıfta (%40.7) ve 3. sınıfta (%40.7) kopya çektikleri tespit edilmiştir. 4. sınıfta kopya çeken öğrencilerin sayısının az olması (%2.9) dikkat çekici bir bulgudur. Bu durumun öğrencilerin 4. sınıf derslerinin az olmasından ve okulu bitirme durumunda oldukları için risk almamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

2. Öğrencilerin en çok çoktan seçmeli tipi sorularla yapılan sınavlarda (N=125), en az ise uygulama tipi sınavlarda (N=21) kopya çektiği görülmüştür. Bu kapsamda bütün derslerde

uygulanması zorda olsa mümkün olduğunca öğrencilerin aktif olduğu uygulama türü sınavların yapılmasının kopya çekilme durumunu azaltacağı söylenebilir.

3. Farklı programlarda öğrenim gören öğrencilerin kopya çektiği derslerin alanlara göre dağılımları incelendiğinde öğrencilerin daha sık olarak alan derslerinde kopya çektiği (%46.4), bunu ortak derslerin (%23.5), alan eğitimi derslerinin (%22.2) ve eğitim derslerinin (%7.8) izlediği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programlar ile daha sık kopya çektikleri dersler arasındaki ilişki ki-kare metoduyla incelenmiş ve öğrencilerin öğrenim gördükleri programlar ile kopya çektikleri dersler arasında anlamlı düzeyde ilişki görülmemiştir [$\chi^2(9) = 4.049$, $p > .05$].

4. Üniversite sürecinde yoruma dayalı soruların çok fazla tercih edilmemesi ve bilginin birkaç sınavla kısa zamanda sınanması öğrencileri ezberlemede ve fırsatını bulan herkesin kopya çekmesine neden olmaktadır. Bu durum öğrenciler tarafından dersten geçmek için sadece sınav notunun önemli olduğu şeklinde algılanmakta ve daha yüksek not alma gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle dersten kalma korkusu duyan öğrencilerin çeşitli içsel nedenlerden (heyecandan unuttuklarını hatırlama, sınavlara yeteri kadar hazırlık yapmama, okulu uzatıp ailesine ve çevreye rezil olmama, kendine güvenmeme, dersi yada dersin hocasını sevmeme vs.) dolayı kopya çektikleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra bazı öğrencilerin bunu alışkanlık haline getirdiği, maceralı ve heyecanlı olduğu için kopya çektikleri de tespit edilmiştir. Bu çerçevede süreç göz önüne alınarak derslerin içeriklerine göre öğrencilere portfolyo dosyaları hazırlanması, öğrencilerin aktif olduğu projelerin yaptırılması ve bunların da değerlendirilmeye katılması, öğrencilerin bu kaygılarını azaltmakta etkili olabilir. Ayrıca uygulama sınavlarının mümkün olmadığı derslerde de öğrencilere bilgi ve kavrama gibi bilişsel düzey sorularından ziyade daha üst düzey olan analiz, sentez ve değerlendirme sorularının sorulması da öğrencilerin kopya çekme oranının da büyük azalma sağlayabilir.

5. Kopya çekme davranışı bir tür sahteciliktir ve etik ihlalidir. Etik ihlalini önlemenin yolu ise etkin bir eğitimden geçer. Özellikle ilk ve orta eğitimde insan hakları ile diğer insanlar ve çevremize karşı görev ve sorumluluklar öğrenciye aktararak etik eğitimi tamamlanabilir (Tolun;2007). Bu çalışmada özellikle öğretmen adayları yani ileride sınav yapma yükümlülüğü taşıyan grup ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğretmen olmanın son adımına gelmiş öğrencilerin yüksek düzeyde kopya çekme davranışı sergilemeleri aynı zamanda etik eğitimlerinin eksikliklerinden kaynaklanıyor denebilir. Görev başına geldiklerinde kopya çekmenin yanlışlığını aşılacak kişilerin karşı çıkmaları gereken bir şeyi kendilerinin yapması dikkate değer ve öğretmen yeterliğinde eksik bir noktadır.

6. Bir problemin ortadan kaldırılabilmesi için kuşkusuz öncelikle o problemi ortaya çıkaran faktörlerin tespiti şarttır. Dolayısı ile kopya çekme davranışının engellenebilmesi için öncelikle kopya çekme sebepleri, kopyayı artıran gerekçeler, kopyaya karşı tutumlar, kopya biçimleri tespit edilmeli çözüm önerileri bu bulgular ışığında geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. ve Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye karşı tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 8 (31); 330- 343.
- Bacaksız, T. ve Öztürk M. (2006). Kopya: çekmek ya da çekmemek. *Gazi Üniversitesi İletişim Yazıyor 1* (5). Ankara.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. (3. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 75 (yaz); 129-142.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 5 (2002); 121-138.
- Oksal, B. ve Bilgin, A. (1999). Üniversitede kopya sorunu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12(1); 85-90.

- Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Eğitim Yönetimi Dergisi*. 3; 397- 418.
- Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 18(3); 139- 146.
- Serengil, Y. (2006). İntihal. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*. Cilt:6, Sayı:1.
- Şahin, H. (2000). Kopya çekmek üzerine. *Radikal Gazetesi İki Eki* 30. 01.2000.
- Tan, Ş. (2001). Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*.26(126); 32-40.
- Tan, Ş. (2006). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Tolun, A. (2007). Etik ihlaline karşı önlemler ve etik eğitimi. http://www.tuba.gov.tr/files_tr/haberler/haberdata/egtimdeetikihonlemler1.doc
- Yeşilyaprak, B. ve Öztürk, B. (1996). Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik tutumları. *Eğitim Yönetimi Dergisi*. 2; 227- 240.